RECIKLIRANJE I KOMPOSTIRANJE

OTPAD
NIJE SMEĆE!

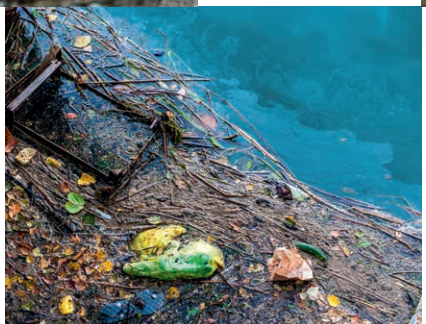

RECIKLIRANJE I KOMPOSTIRANJE

Europska unija
Zajedno do fondova EU

EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI

Operativni program KONKURENTNOST I KOHEZIJA

GRAD SPLIT

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Kohezijskog fonda.
Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Grada Splita.

ODVAJANJE OTPADA I RECIKLIRANJE

Čuvajmo svoje more i plaže! Uz većinu plaža i šetnica, na Žnjanu i Trsteniku, Bačvicama, Ovčicama i Firulama, Kašteletu (Obojena) te plažama Kašjuni i Bene, kao i park-šumi Marjan, postavljeni su spremnici za odvojeno prikupljanje otpada.

Ako se papir, plastika, staklo, metal, tekstil i sl. bacaju zajedno, vrlo je teško naknadno odvojiti otpad. Samo mali trud svakog od nas čini ogromnu razliku. Svrha je ove brošure pružiti informacije o tome što se i kako može odvajati, a što ne. Ukoliko savjesno odvajamo sve vrste otpada i kompostiramo biootpad, višestruko ćemo smanjiti količinu smeća.

PAPIR

Papir se izrađuje od mreža tankih vlakana iz biljaka, najviše drveća.

Odvajanjem i recikliranjem papira smanjujemo količinu komunalnog otpada za 25 %. List papira moguće je reciklirati i do 7 puta.

Spremnik za papir i karton

Odvojeno sakupljeni papir odlažemo u plavi spremnik.

DA!

— Novinski i uredski papir

— Časopisi, katalozi, prospekti, leci, bilježnice

— Papirnata i kartonska ambalaža

NE!

— Tetrapak ambalaža

— Plastificirani i metalizirani papir

— Zauljeni papir

— Fotografije

— Pelene

Kartonsku ambalažu prije odlaganja spljoštite ili usitnite, a onečišćeni papir i karton ne reciklirajte. Prije odlaganja uklonite metalne spojnice, plastične dijelove, foliju i ljepljive trake! Ne zaboravite odvojiti i kartonsku ambalažu prehrambenih proizvoda poput tjestenine, riže, čajeva i sl.

Tetrapak ambalažu odlažemo u poseban spremnik crne boje!

POVRATNA
NAKNADA
50lp

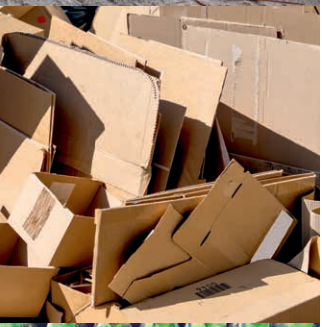

STAKLO

Staklo je još uvijek nezamjenjiva ambalaža u industriji hrane i pića. Staklena ambalaža čini 5 % kućnog otpada.

Staklo se može ponovno upotrijebiti i koristiti za proizvodnju novog stakla beskonačan broj puta.

Spremnik za staklo

Staklo odlažemo u zeleni spremnik.

DA!

— Staklene boce

— Staklenke

— Staklene čaše

NE!

— Prozorsko, medicinsko i automobilsko staklo

— Ambalaža kemikalija i zapaljivih tvari

— Kristal, ogledala, porculan, keramika, žarulje

— Neonske svjetiljke

Povratnu staklenu ambalažu (veću od 0,2 litre zapremnine, *LOGO POVRATNA NAKNADA 50 lp*) odnesite do najbliže trgovine, a ostalu do reciklažnog dvorišta ili je odložite u prikladan kontejner u sklopu zelenih otoka. Prije odlaganja ispraznite i isperite staklenu ambalažu te uklonite čepove i poklopce! Papirnate naljepnice na ambalaži ne morate skidati. Osim staklenih boca, reciklirajte i staklenke (meda, marmelade, kiselih krastavaca, senfa i sl.).

Miješanjem raznih vrsta otpada nepovratno gubimo njihova korisna svojstva i pretvaramo otpad u smeće!

PLASTIČNA I METALNA AMBALAŽA

Plastična i metalna ambalaža čini više od 20 % kućnog otpada. Moguće ju je reciklirati i time smanjiti onečišćenje okoliša te štedjeti naftu i prirodne metale. Sve su to prirodni resursi koje imamo u ograničenim količinama.

Plastika je materijal koji se dobija iz nafte.

Recikliranjem 5 plastičnih boca od 2 litre dobivamo dovoljno plastičnog materijala za proizvodnju 1 skijaške jakne. Recikliranjem PET ambalaže štedimo 84 % energije potrebne za izradu te iste ambalaže iz sirovina.

Metali se proizvode od rudače. Najčešći metalni otpad u kućanstvima su čelik i aluminij.

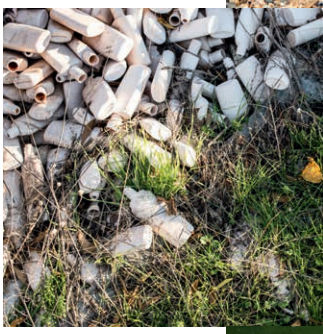

Spremnik za plastiku

Plastiku odlažemo u žuti spremnik.

DA!

— Ambalaža deterdženata i šampona

— Ambalaža nekih prehrambenih proizvoda (ovisno o vrsti plastike — detaljne upute u nastavku)

— Plastične vrećice

NE!

— Ambalaža kemikalija i zapaljivih tvari

— Ambalaža sprejeva

— Ambalaža boja i lakova

— Plastične igračke

Povratnu plastičnu i metalnu ambalažu (veću od 0,2 litre zapremnine odnesite do najbliže trgovine *LOGO POVRATNA NAKNADA 50 lp*), a ostalu do reciklažnog dvorišta ili zelenog otoka. Prije odlaganja obavezno ispraznite i isperite ambalažu!

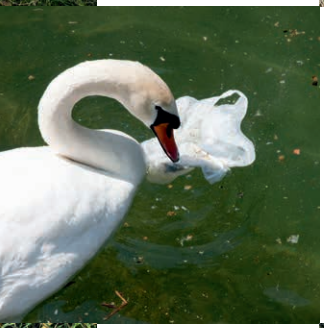

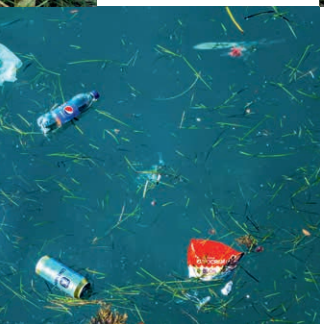

PROBLEMATIČNA PLASTIKA

Plastika je postala neizostavan dio naše svakodnevice. Najveća količina plastične ambalaže jednokratna je te se baca nakon samo jednog korištenja. Tako se stvaraju ogromne količine otpada — svake minute svakoga dana u more se iskrca cijeli jedan kamion otpadne plastike! Jednom proizvedena plastika ostaje u okolišu praktički zauvijek raspadujući se na sve sitnije i sitnije dijelove. Takva usitnjena plastika vrlo štetno djeluje na ribe, morske sisavce i kornjače, ptice i druge životinje jer one često pojedu komadiće plastike misleći da je hrana. Kao posljedica toga umiru od gladi ili od oštećenja probavnog sustava. Mikroplastika (manja od 5 mm) posebno je opasna jer na sebe može vezati druge toksične spojeve, a zbog svoje veličine lako dospijeva u sve morske organizme te u konačnici i na naš stol.

Ako bolje pogledate, na svakom plastičnom proizvodu nalazi se trokut sastavljen od triju strelica. U trokutu se nalazi broj. To može biti bilo koji broj od 1 do 7 i/ili kemijska kratica naziva te vrste plastike. Upravo nam ta oznaka govori o kojem je tipu plastike riječ, možemo li tu plastiku reciklirati i je li potencijalno štetna za naše zdravlje.

Prilikom odvajanja plastičnih proizvoda obratite pažnju na broj koji se nalazi unutar strelice te u spremnik za plastiku ne odlažite proizvode s brojem 3 (PVC), 6 (EPS) i 7 (ostalo)! Proizvode s tom oznakom najbolje je izbjegavati već prilikom kupnje. Ako ih ipak ima među vašim kućnim otpadom, odložite ih u spremnike za miješani komunalni otpad.

VAŽNO!

Za razliku od papira i stakla plastiku je puno teže reciklirati, prvenstveno zato što na tržištu postoji mnogo različitih vrsta plastike. Neke vrste plastike pogodne su i isplative za recikliranje, ali neke vrste uopće se ne mogu reciklirati. Zbog toga je važno odvojiti i odložiti samo one vrste plastike koje se mogu reciklirati!

Vrste plastike

1. PET ili PETE (polietilen tereftalat)

— boce za vodu, bezalkoholna pića i slična ambalaža

— Višekratna upotreba ne preporučuje se zbog mogućnosti bakterijske kontaminacije. Može se lako reciklirati, pri čemu se dobivaju materijali za nove PET boce ili poliesterska vlakna (poliester) koja se dalje koriste za proizvodnju tekstila.

2. HDPE (polietilen visoke gustoće)

— ambalaža deterdženata, šampona i kozmetike, neprozirne boce za mlijeko, sokove, motorna ulja, plastične vrećice, kante za otpad, gajbe i sl.

— To je čvrst i izdržljiv materijal koji se najčešće reciklira. Ujedno se smatra i najsigurnijom vrstom plastike te je stoga pogodan za višekratnu uporabu.

3. PVC ili V ili 3V (polivinil klorid)

— podlošci za pakiranje hrane, pakiranja za sendviče, namještaj, igračke, autodijelovi, medicinska pomagala, građevinski materijal

— To je tip plastike koju treba izbjegavati i u pravilu se ne reciklira nego spaljuje. PVC sadrži brojne toksine koje može ispuštati u okoliš cijelo vrijeme korištenja tog proizvoda, pogotovo ako se zagrijava.

4. LDPE (polietilen niske gustoće)

— prozirne vrećice za zamrzavanje, vrećice za kruh, tube, razne vrste boca, tkanina i namještaja

— Relativno je sigurna vrsta plastike koja se uspješno reciklira.

5. PP (polipropilen)

— kuhinjske zdjele, kante, vrtni namještaj, neka prehrambena ambalaža (boce kečapa, čaše za jogurt, posudice za margarin i sl.)

— To je neprozirna, elastična i prilično termootporna plastika, sigurna je za upotrebu i poželjna za recikliranje ako je ambalaža isprana i čista.

6. PS (polistiren)

— PS (običan polistiren): ambalaža za tople napitke, jogurte, CD i DVD kutije, jednokratni pribor za jelo. Uspješno se reciklira.

— EPS (ekstrudirani polistiren): stiropor ambalaža namještaja, elektrouređaja i ostale robe široke potrošnje te ambalaža za brzu hranu.

— Ova vrsta plastike na visokim temperaturama ispušta stiren koji se smatra kancerogenim, pa nije preporučljivo koristiti je za prehrambene proizvode. Posebno je štetna za okoliš jer je lomljiva i lagana te se lako i brzo disperzira. U pravilu se ne reciklira, ali veće količine treba odnijeti u reciklažno dvorište.

7. (ostalo)

— U ovu kategoriju ubrajaju se različite vrste plastike. Mnoge od njih nisu pogodne za pakiranje prehrambenih proizvoda, tim više jer ne postoje jasna pravila što se pod tom oznakom krije, stoga ih treba izbjegavati. Proizvodi pod ovim brojem uglavnom nisu pogodni za recikliranje.

Kad god je to moguće, kupujte (birajte) plastiku 1, 2, 4 i 5, a izbjegavajte 3, 6 i 7.

TEKSTIL

Tekstil ima velik potencijal za ponovnu upotrebu i recikliranje. 90 % tekstilnog otpada može biti ponovno upotrijebljeno, oporabljeno i recikliranо. Recikliranjem tekstila štedi se energija i voda te se smanjuje količina pesticida koji se primjenjuju u proizvodnji novih sirovina.

Tekstil odložite u najbliži spremnik za tekstil (bež boje) ili reciklažno dvorište. Odjeću, obuću i druge tekstilne predmete odvojite od ostalih stvari za recikliranje i stavite u plastičnu vreću prije odlaganja u spremnik za tekstil. Odvojite odjeću, zavjese, krevetninu i ostalo od kožnih predmeta kao što su cipele, torbe ili jakne.

ELEKTRIČNI I ELEKTRONIČKI (EE) OTPAD

Električni i elektronički (EE) otpad čine odbačena električna i elektronička oprema i uređaji ovisni o električnoj energiji. EE otpad sadrži teške metale i opasne tvari, što iziskuje pravilno zbrinjavanje. Primjerice, elektronički sitni otpad (mobiteli, prijenosna računala i sl.) sadrži oko 30 % metala i 70 % plastike. To je najbrže rastuća svjetska vrsta opasnog otpada! Pravilnim odlaganjem EE otpada čuvamo zdravlje te omogućavamo ponovno iskorištavanje metala i plastike koji se u njima nalaze.

Najčešće vrste električnog i elektroničkog otpada razni su električni alati, informatička i telekomunikacijska oprema, kućanski uređaji, oprema široke potrošnje, rasvjetna oprema, toneri za pisače i sl.

EE otpadu nije mjesto u kontejnerima za miješani komunalni otpad, zelenim otocima kao ni u prirodi!

Ako EE opremu ne možete nekome donirati, pokloniti ili popraviti, možete ju predati u trgovini prilikom kupnje novog proizvoda, možete ju besplatno odložiti u reciklažno dvorište ili kontaktirati ovlaštenog sakupljača elektronskog i elektroničkog otpada pozivom na besplatni telefon **0800 444 110** (8 - 16 sati), preko SMS-a na broj **098 444 110**, unosom naloga na **www.eeotpad.com** te putem elektroničke pošte **prijava@eeotpad.com**.

KRUPNI ILI GLOMAZNI OTPAD

Krupni ili glomazni otpad podrazumijeva sve predmete koje je zbog veličine nemoguće prikupljati zajedno s miješanim komunalnim otpadom.

Reciklažno dvorište namijenjeno je odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju posebnih vrsta otpada. U reciklažnom dvorištu besplatno možete zbrinuti sve vrste otpada koje proizlaze iz kućanstva.

Glomazni i krupni otpad odložite u reciklažno dvorište ili u kontejnere prema rasporedu odvoza glomaznog otpada:

— madrace
— stare prozore
— svu kupaonsku, kuhinjsku i vrtnu opremu
— dječju opremu
— namještaj
— rolete
— žaluzine
— tende
— ljestve

Glomaznom otpadu nije mjesto na javnoj površini! Takav otpad opasan je za prolaznike, okoliš i promet. Velik dio glomaznog otpada može se reciklirati.

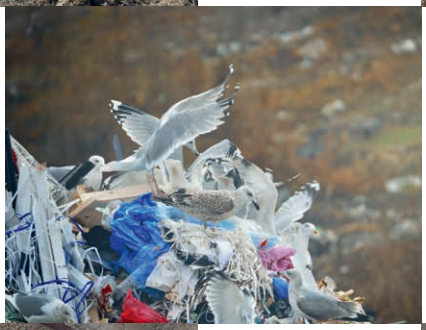

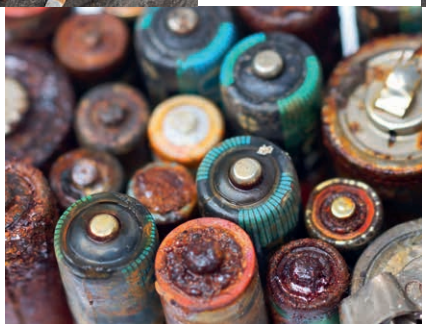

— samostojeće stepenice
— nosače za zavjese
— invalidska kolica
— dekorativne predmete većih dimenzija
— opremu za kućne ljubimce
— sprave za vježbanje
— veću sportsku opremu
— radijatore
— tapete
— daske za glačanje
— okvire za sušenje rublja...

MIJEŠANI KOMUNALNI OTPAD

Miješani komunalni otpad podrazumijeva onečišćene vrećice za pakiranje hrane, onečišćeni papir i foliju za omatanje hrane, onečišćene papirnate ubruse i maramice, britvice za brijanje, spužve, vatu, vrećice od usisivača, otpad od metenja, opuške, uloške, pelene i sl.

Miješani komunalni otpad (iz kojeg smo prethodno izdvojili koristan otpad) odlažemo isključivo u kante ili kontejnere za miješani komunalni otpad.

Kante su vaše vlasništvo — njihova higijena i urednost ovisi samo o vama.

OPASNI OTPAD

Opasni otpad velika je prijetnja okolišu, prirodi i ljudskom zdravlju! Primjer opasnog otpada su baterije, akumulatori, lijekovi, maziva i motorna ulja, boje i lakovi.

Kako smanjiti opasni otpad?

Koristite baterije koje se mogu više puta puniti. Ne kupujte suvišne lijekove, koristite ekološke boje i lakove na bazi vode.

Baterije, opasna maziva i motorna ulja odložite u za to predviđene spremnike, reciklažno dvorište ili kontaktirajte tvrtke ovlaštene za njihovo prikupljanje. Stare lijekove odnesite u ljekarne koje su ih dužne pravilno zbrinuti.

Opasnom otpadu nije mjesto u kontejnerima za komunalni otpad, ali ni u prirodi!

KOMPOSTIRANJE

Znate li koja vrsta otpada čini čak 30 % ukupne količine otpada?

Organski (bio) otpad.

Kompostiranje je proces biološke razgradnje organskog dijela otpada. U prirodi se odvija spontano. To je jeftin i prirodan proces koji pretvara kuhinjski i vrtni (zeleni) otpad u vrijednu sirovinu bogatu hranjivim tvarima za tlo. Jednostavno ga je napraviti i upotrebljavati.

Također, neadekvatnim zbrinjavanjem zelenog otpada stvara se šteta. Npr. paljenjem zelenog otpada uzaludno se troši kisik, zagađuje se zrak i onemogućuje povratak hranjivih tvari u tlo. Osim toga, ako se ne prikuplja odvojeno, bio-otpad onečišćuje druge komponente otpada i otežava njihovo recikliranje.

Kompostiranje je prirodno recikliranje. Mnogi kuhinjski i vrtni ostaci nisu otpad, već vrijedna sirovina od koje kompostiranjem nastaje biognojivo. Tlo je ugrožen, ograničen i dragocjen resurs o kojem ovisi naš život.

Za kompostiranje nije potreban velik prostor ni ulaganje. Svatko može sam napraviti svoj reciklažni kutak. Osim vrtnog zelenila kompostirati možemo i kuhinjski otpad, tj. ostatke voća i povrća te ostali biorazgradivi otpad.

Što sve možemo staviti u kompost?

Preporučena je mješavina „zelenih i smeđih" sastojaka u omjeru 2 : 1 ili 1 : 1.

„ZELENI" SASTOJCI bogati su dušikom, ubrzavaju razgradnju i osiguravaju vlažnost kompostne hrpe. To su:

— Vrećice čaja
— Pokošena trava
— Ostaci voća i povrća
— Kora voća i povrća
— Staro cvijeće

— Ljekovito bilje - kopriva, stolisnik, maslačak i kamilica

— Talog kave i filter vrećice.

„SMEĐI" SASTOJCI bogati su ugljikom, usporavaju truljenje te omogućuju prozračnost hrpe. To su:

— Karton i papir bez otiska

— Kutije od jaja

— Zamašćen papir

— Suho lišće

— Piljevina

— Slama i sijeno

— Grančice, kora od drveta

— Borove iglice

— Pepeo od loženja drvenog ugljena ili drva.

Ono što ne bi smjelo biti u komposteru:

— Meso i mesni ostaci hrane

— Kuhano povrće

— Mliječni proizvodi

— Pelene i ulošci

— Bolesne biljke

— Životinjski izmet

— Lišće oraha

— Limenke, tetrapak

— Obojeno ili lakirano drvo

— Pepeo kamenog i smeđeg ugljena te ugljena za roštilj

— Biootpad koji je bio u dodiru s naftom, benzinom, uljanim i zaštitnim bojama.

Prilikom kompostiranja bitno je pronaći pravo mjesto za spremnik kao što je to sunčano mjesto na ravnom tlu. Također, bitno je da sav materijal usitnimo prije stavljanja u komposter. Kompost je spreman za upotrebu nakon što se pretvori u taman i mrvljiv materijal svježeg i zemljanog mirisa nalik na gusto i vlažno tlo. Ako kompost izgleda grudičasto te sadrži grančice i komadiće ljuski jaja, to je u redu. Može se upotrijebiti kako bi obogatio gredice vrta i povrtnjaka, posude s biljem ili nahranio travnjak. Potrebno je 9 — 12 mjeseci da kompost bude spreman za upotrebu, a tijekom tog perioda slobodno se dodaju novi „zeleno-smeđi“ sastojci.

Grad Split
Adresa: Obala kneza Branimira 17, 21000 Split
Telefon: 021/310-111
Web: www.split.hr

Projekt „Otpad nije smeće!"
Web: otpadnijesmece.split.hr
E-mail: otpadnijesmece@split.hr

Čistoća d.o.o.
Adresa: Put Mostina 49, 21000 Split
Informacije: 0800 0021 ili 021/374-560
Broj odlagališta: 021/374-363
E-mail: cistoca@st.t-com.hr
Web: www.cistoca-split.hr

Za više informacija o EU fondovima posjetite:
www.razvoj.gov.hr
www.strukturnifondovi.hr